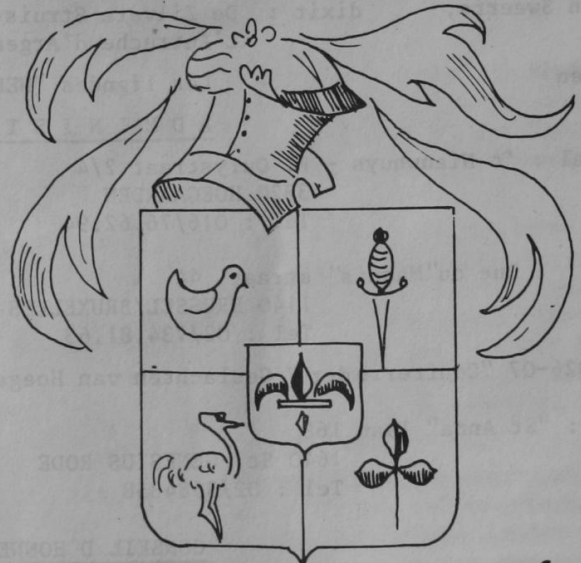

140

A: xxii

1891/1

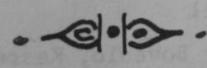
De V Geslachten van Hoegaarden

Trimestriële Uitgave

Bulletin Trimestriel

Ces V Lignages de Hougarderde

• 't Nieuwhuys •
Ernest Ourystraat 2.4
3320 Hoegaarden

Familie Schoon

CONFREDIE DER V GESLACHTEN

CONFREDIE DES V LIGNAGES

Stichting : 9.12.1741
Fondation

Rechthebbende geslachten

Servais Sweerts x Angeline Sweerts,
Hubert Sweerts x Barbe Van Osmael,
Charles Van Nerum x Barbe Sweerts,
Henri Hoebancx x Anne Sweerts,
Henri Struys x Elisabeth Sweerts,

De "NEERHEM" stammen

B E H E E R

Hoofdzetel - Siège social : 't Nieuwhuys - E. Ourystraat 2/4
3320 HOEGAARDEN
Tel : 016/76.62.94

Secret. & Redact.

: Rue du "Maquis" straat, 44
1140 BRUSSEL/BRUXELLES
Tel : 02/734.81.63

Prk - CCP : n° 000-0895026-07 "Confredieder V Geslachten van Hoegaarden"

Verzending - Expédition : "St Anna" laan 168
1640 St. GENESIOUS RODE
Tel : 02/3584858

ERERAAD

CONSEIL D'HONNEUR

Z.E.H. Henri PEETERS, Pastoor en Landdeken van het Concilie van Hoegaarden
+ Sieur J.M. LOWET-OURY, Président d'honneur et Administrateur-délégué de la "S.A.
Raffinerie et Sucreries du Grand-Pont-Hoegaerde"

Dhr. L. BORREMANS, Ere-Ambassadeur van ZM de Koning der Belgen

Dhr. Dr. J. VERBESSELT, Konservator aan de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel

Eerw. Heer J. VANDER VELPEN, Pastoor te Bovenlo, Kessel-Lo

BESCHERMRAAD

COMITE DE PATRONAGE

College van Burgemeester en Schepenen van Hoegaarden

De Deken van Hoegaarden

Museum - 't Nieuwhuys" - "Stichting Julien Van Nerum" V.Z.W. Hoegaarden

Art. 492 : DE UITHUWELIJKING BIJ DE GESLACHTEN

Ref. : Zie Familieschoon nrs 106 van 1972 blz. 847 en
121 van 1976 blz. 1181.

1. HET VOORSPEL

Rond 1720 stond het Stadhuis der Sweertsen te Hoegaarden onder het onbetwistbaar gezag van een "driemanschap", bestaande uit Landdeken Henricus Peeters, zijn schoonbroeder Meester-Brouwer Servatius Sweerts en diens bloedverwant uit de Bostse stamvertakking, Antonius Sweerts, griffier in de Regentie.

Peeters stond aan het hoofd van deze "Raedtgesellen" en voerde het laatste woord. Zij zagen met eerbied naar hem op, want hij had door zijn goede betrekkingen met de Luikse overheid Antonius Sweerts tot griffier en Servatius Sweerts tot Schepen laten benoemen. Bovendien had hij als zeer invloedrijke geestelijke van het Kapittel, Antonius Sweerts als pachter op de Pastoorshoeve (latere Arendsneest) geplaatst en Servatius Sweerts tot Keurheer van 't Sweertshuys verheven; zodat zij hem alle erkentelijkheid verschuldigd waren.

Door dit alles en als oud-medepromotor van de Vroedschap, was Peeters de grote man geworden van de Sweertsraad, die over het stadhuis regeerde, waar niets mocht geschieden zonder zijn toelating, zodat hij als Mombaqarvader van dit Huis een soort van voogdijschap over de Sweertsfamilie uitoefende.

Anderzijds was Servatius Sweerts Deken van de Hoegaardse Brouwersgilde en zwaaide de scepter over de biernijverheid in het dorp, maar in feite was het Deken Peeters die hem de wetten spelde. En ten slotte hield Antonius Sweerts de politieke en administratieve dorpszaken in handen, doch deze ging telkens ten rade bij Peeters, zodat hier wel mag gezegd worden dat Peeters van achter de schermen alle leven te Hoegaarden beheerste, terwijl het Driemanschap alle geestelijke, politieke en sociale teugels in handen hield.

In feite streefde de Sweertsraad echter naar een politieke dominatie, die de gloriетijd der Wethouders moest inluiden en het geslacht Sweerts ten top verheffen. En in deze zaak zou de uithuwelijking van de kinderen uit het Sweertshuis de doorslag geven. Daarvoor zorgde Deken Peeters wel, want het lag in zijn bedoeling, om van het Sweertshuis een onbeperkte dynastie te maken, die lange jaren over Hoegaarden zou heersen en aanleiding gaf tot de oprichting van de latere Confrerie der V Geslachten.

Dat was het voorspel van een wel bedacht plan, dat zijn vruchten moest afwerpen door een degelijke en goed voorbereide uithuwelijking van de kinderen uit de uitverkoren en bevoorrechte familie, geboren in de schoot van zijn lievelingszuster Katharina Peeters, vrouw van Servatius Sweerts.

Wij zullen trachten om aan de hand van de overgebleven memories, deze berekende huwelijken nader te bespreken.

2. CONDITIEN VAN HOUWELYCK

Enkele jaren na het huwelijk van zijn zuster Catharina met Servatius Sweerts, ging Deken Peeters samen met zijn Raedtgesellen over tot de opstelling van de huwelijksvoorwaarden voor de kinderen uit het Sweertshuys. Zij werden geïnspireerd door de Constitutiewet en de stamwetten van voornoemd huis, en dienden tevens als basis voor de latere erfeniswet der Geslachten en de diverse gildewetten.

De huwelijksvoorwaarden noemden zich "Conditien van tot staet coming" of "conditiën van houwelyck". Zij waren ingewikkeld en voorwaar geen sinekur voor de kandidaten, maar gelukkig bestonden er ook "compensatiën", die niet te verwaarlozen waren.

De toekomstige bruidegoms zouden door de Sweertsraad worden aangeduid en dienden te voldoen aan volgende voorwaarden :

Primo -

van "goeden bloede" en wettige geboorte zijn,
stammen uit een "eersaeme" familie van grondeigenaars,
voorleggen van doop -akte en stamboom-attest,
tot het Rooms-Katholiek geloof behoren,
van deftige en goede levenswandel zijn,
een "genotarieerd" wapenblazoën voeren,
bij machte zijn een "dot" als waarborg uit te zetten,
een milde gift schenken aan de kerk van Hoegaarden,

Secundo -

de "assurantie van postereytheit" leveren,
de "promesse" afleggen om de zonen tot hogere "professies" te leiden,
geslachtsfierheid, naam en faam verheffen,
de bevoorrechte familiestand handhaven,
de erfelijkheid van gezag en eigendommen vrijwaren,
een "notable ofte vrijelycke professie" uitoefenen of tot de brouwerscorporatie toetreden.

Tertio -

trouwe en gehoorzame onderwerping aan de wetten van het Stamhuys,
de "decitiën" van de Sweertsraad en van het Kerkelijk gezag eerbiedigen,
zich verbinden binnen de Vrijheid van Hoegaarden te "resideeren",
tot de Regence toetreden en trouw zweren aan de "Episcopaele Autoriteyt van den Lande van Luyck".

de "Compensatiën"

In de "compensatiën" lag ondermeer vervat dat de kinderen uit het Sweertshuys, elk een erfgoed met erfbelofte als bruidschat zouden ten geschenke krijgen (zie Familieschoon nr 139 van 1980 blz. 1450). Bovendien zou er wel voor gezorgd worden dat de bruidegoms, via het Sweertshuys, zich tot vooraanstaande "ingesetenen" zouden kunnen

opwerken en hun bezittingen door het bierbrouwen aanzienlijk zouden kunnen verhogen.

Deze compensatiën wogen wel op tegen de conditiën, maar de ganse zaak van "tot staet coming" was zo groots en aristocratisch-riekend opgevat, dat zij later aan de Geslachten zwaar zou te staan komen.

In al deze voorwaarden werd alleen over de toekomstige bruidegoms gesproken, nergens over de bruiden. Maar vermoedelijk moesten zij aan dezelfde voorwaarden voldoen als de mannen, voor over deze "conditiën" in het licht van hun tijd op vrouwen toepasselijk waren.

3. Huwelijken in het Stamhuis

Wanneer nu de kinderen uit het Sweertshuys, elk op hun beurt, tot rijpheid waren gekomen, trad de Sweertsraad op om voor hen de gedroomde (?) levensgezel te vinden.

De eerste die aan de beurt kwam was Barbe Sweerts, geboren in 1700. Zij naderde stilaan de ouderdom van 23 jaar en was volgens het oordeel van Deken Peeters, trouwrijp geworden of "tot staet gecomen". Vermits zij de eerste trouwbare dochter was uit het Sweertshuys, wilde Deken Peeters het als een voorbeeld stellen en zou voor haar de gepaste bruidegom zoeken.

Hij richtte zich hiervoor tot bevriende pastoors uit het omliggende, want zijn doel was "een niet Hoegaardier met naam en faam" naar de oude Vrijheid te lokken, om alzo door nieuwe bloedversmelting een gezonde ras te vormen. De kandidaat die de meeste waarborgen bood, werd hem voorgesteld door Germanus Van Nerum, Pastoor te Halen.

De kandidaat nummer een, was de kozijn van Pastoor Germanus Van Nerum, met name Carolus Van Nerum uit Waanrode. Carolus Van Nerum was geboren en gedoopt te Bunsbeek in de Sint Quirinuskerk op 29 januari 1689 als vierde kind en wettige zoon van Sieur Joannes Van Nerum (oom van Pastoor Van Nerum) en van Domicella Lucia Wanten. Zijn doopheffers waren Georges Spaens uit Tienen, aanverwante oom van de dopeling, die tussen 1692 en 1723 Raadslid, Schepen en Burgemeester was te Tienen, en Barbara Wanten uit Tienen, zijn tante.

Carolus Van Nerum behoorde tot een gezin van acht kinderen, drie zonen en vijf dochters. Zijn ouders waren in 1681 te Tienen in het huwelijk getreden en hadden eerst te Bunsbeek gewoond, om rond 1692 naar Waanrode te verhuizen, waar Joannes Van Nerum leenman werd van de Graaf van Schoonhoven en bevoorrechtigd pachter op de hofstede van het kasteel "Voshoeve" genaamd. Zij werden in de kerk van Waanrode begraven.

Diens broeder Henricus Van Nerum (oom van Carolus) was Notaris te Kersbeek, Miskom, Kapellen en Waanrode en was in het huwelijk getreden met Eersaeme Gertrudis De Muntere.

Het echtpaar Van Nerum x De Muntere, die de ouders waren van Pastoor Germanus Van Nerum, werden in de kerk van Miskom begraven, omwille van hun aanzien en milde schenkingen aan de kerk.

Zijn moeder Anna Lucia Wanten werd in 1662 te Tienen geboren als dochter van Sieur Carolus Wanten en van Lucia van Roy (of van Jongh), stammend uit Notabele Tiense geslachten.

Carolus Wanten was de schoonbroeder van Schepen Guillaume Traetsens uit Tienen, dit door zijn huwelijk met Maria Wanten. Jacoba Spaens (overgrootmoeder van Carolus Van Nerum) was de dochter van Aerdts Spaens en Joanna Immens uit Tienen en de zuster van Eersaene Aerdts Spaens, Schepen en Hoofdman van de St Jorisgilde van Tienen en wiens zoon Germain Spaens tussen 1646 en 1682 Raadslid, Schepen, Rentmeester en Burgemeester van Tienen was geweest. Zij werden allen uit hoofde van hun vroomheid en aanzien in de St Germanuskerk begraven. En tenslotte was Aerdts Spaens, de oude (overbetovergrootvader van Carolus Van Nerum) rond 1560/70 eveneens Schepen geweest van de stad Tienen. Het geslacht Spaens voerde een wapen van zilver met kerper van keel en drie rozen van keel, twee in hoofd en een in voet.

De broeder van Carolus Van Nerum, met name Henri was in 1715 te Outgaarden gehuwd met Catharina Neys, wiens drie broeders tot de geestelijke stand opkamen, terwijl Lucia Van Nerum (zuster van Carolus), in 1713 te Miskom in de echt was getreden met Sieur Antoon Martinus Speculo, Notaris te St Truiden en in 1718 in tweede huwelijk te Hoegaarden met Sieur Jean Guillaume Schepers, Meester-Brouwer. Het was bijzonder deze Lucia Van Nerum die bij haar kozijn Germanus Van Nerum uit Halen en bij Deken Henricus Peeters ten goede sprak voor het huwelijkskandidatuur van haar broeder Carolus met Barbe Sweerts.

En tot besluit werd ook het attest geleverd, dat het geslacht Van Nerum met zekerheid van in 1553 (onder de regering van Keizer Karel), een erfelijk en wettelijk wapen voerde, namelijk een lelieschild, toegekend aan hun voorvader Jhr. Johannes van Nerum "Praenobilis Dominus", om "coene bystand en milde hulpe" te hebben verleend in de strijd voor Godsgeloof tegen Fransen en Protestanten. (zie Familieschoon nr. 120 van 1976 blz. 1147).

Carolus Van Nerum was 34 jaar toen hij trouwde, dus 11 jaren ouder dan Barbe Sweerts. Hij stond aangeschreven als Rooms-Katholiek en zijnde van "eerbaere wandel". Hun huwelijk werd in 1723 met grote luister voltrokken in het Klooster der Wittevrouwen te Tienen.

Als "dot" bracht hij "eene respectable somme" (sic) mede voor grondaankoop te Hoegaarden waar hij zich na zijn huwelijk als Brouwer vestigde en weldra tot de Dorpsraad en de Regentie toetrad. Bovendien schonk hij aan de Kerk van Hoegaarden "eene item somme" (sic), wyl hij zich onderwierp aan de verplich-

tingen, hem door het Sweertshuys opgelegd, zodat hij volledig voldeed aan de "conditiën tot houwelyck".

Enkele interessante anecdoten zijn van de stamvader Carolus Van Nerum bekend. Wij willen ze vermelden zoals ze ons werden overgeleverd door de voorouders.

Het verhaal dat wij over hem weten, werd ons door de gezusters Leontine en Hélène Van Nerum verteld, die het van hun "Nicht-non" Felicia Van Nerum hadden vernomen (zie Familieschoon blz. 743) en die het op haar beurt menig maal van haar tante Sylvie Van Nerum had gehoord (zie FS blz. 564).

Het overleveringsverhaal is afkomstig van 't begijntje Van Nerum (zie FS blz. 89) en bleef als een levende getuigenis aan haar ouders, in de familie bewaard langs haar nichtje Marie Anne Van Nerum (zie FZ blz. 297), kloostersuter te Tienen en bijgenaamd "Soeur Romarin".

Vermoedelijk heeft het begijntje Van Nerum het persoonlijk uit de mond van haar moeder (Barbe Sweerts) vernomen, waardoor het verhaal door zes generaties werd voortverteld en wel enigszins kan vervormd zijn. Daarom hebben wij getracht, om aan de hand van de overgebleven fragmenten, wat meer klaarte te brengen in de zaak, zulks om de originele versie zo goed mogelijk te benaderen. Het luidt als volgt :

1. " VADER LEERDE ONZE MOEDER KENNEN OP DE BRUILOFT VAN TANTE LUCIE " -

Vader was Carolus Van Nerum en moeder Barbe Sweerts. Tante Lucie was de zuster van Carolus en huwde te Hoegaarden in 1718 met Jean Guillaume Schepers, met wie zij verwant was in de 2de graad (zie FS blz. 79). Carolus was toen 29 jaar oud en Barbe 18 j.

Bovendien zien wij dat Lucie Van Nerum in 17k3 reeds als meter was opgetreden van Servaes Sweerts (broeder van Barbe), hetgeen bewijst dat de familie Van Nerum uit Wanrode in goede betrekking stond met de Sweertsen uit Hoegaarden.

Dus niet verwonderlijk dat Lucie bij Deken Peeters en bij haar kozijn Pastoor Germanus Van Nerum, haar broeder Carolus aanbeveelde als toekomstige man van Barbe Sweerts, met wie hij tevens ook verwant was zoals blijkt uit hun huwelijksakte (zie FS blz.47).

2. " TANTE LUCIE SPRAK BIJ HAAR KOZIJN-PASTOOR TEN GOEDE VOOR VADER EN LOKTE HEM ALZO NAAR HET BIERDORP ".

Deze kozijn-pastoor was Germanus Van Nerum, die wel het nodige zal gedaan hebben bij Deken Peeters en de Sweerts-raad, om Carolus als kandidaat nummer 1 voorop te stellen. Zo werd hij naar Het bierdorp gelokt, waar rijkdom en toekomst lag, en waar de Sweertsen er wel voor zorgde, dat alles in karnen en kruiken kwam.

3. MOEDER WAS EEN MOOI MEISJE EN VADER EEN KNAPPE MAN, VOOR WIE ZIJ BEWONDERING HAD ".

Welk jong meisje staat niet in bewondering voor een knappe volwassen man, die haar misschien al wel eens het hof had gemaakt, want Carolus was 11 jaar ouder dan Barbe.

En bovendien was hij wel opgevoed, sprak en las vlaams en frans en een weinig latijn. Hij was immers ook de zoon uit de Vossenhoeve, de hoeve van de Graaf van Waanrode en stamde af van goeden bloede, uit een geslacht dat van in de 16e eeuw reeds een wapen voerde.

4. "TOEN VADER ALS TOEKOMSTIGE MAN AAN ONZE MOEDER WERD VOORGESTELD, ZEGDE ZIJ AAN HEER-NUNK - IK DANK DE HEMEL VOOR DEZE MAN WANT IK BEMIN HEEM REEDS MEERDERE JAREN -".

Heer-Nunk was wellicht Deken Peeters, wijs die meerdere jaren kunnen teruggaan tot aan de bruiloft van 1718. De voorstelling zal wel gebeurd zijn door Deken Henricus Peeters, in het bijzijn van de Raadgezessen en de ouders van de toekomstige bruid en bruidegom. Uit de woorden van Barbe mag besloten worden dat het een huwelijk uit liefde werd, ondanks zij aan elkaar werden opgedrongen, maar waarin Lucie Van Nerum zeker een grote rol heeft gespeeld.

5. "HEER-NUNK celebreerde de huwelijksmis van ONZE OUDERS in het WITTENONNENKLOOSTER te TIENEN, in het bijzijn van vele geestelijken en genodigden."

Heer-Nunk (Deken Peeters) was de peter van Barbe. Door Wittenonnenklooster wordt het Klooster der Wittevrouwen bedoeld. De genodigden zijn niet bekend, maar men kan wel gissen wie dat waren; de beide families, de Hoegaardse Notabelen, de geestelijke overheid, aanverwanten, vrienden enz....

6. "ONZE MOEDER WAS EEN STILLE EN VROME VROUW, DIE ZICH VOLLEDIG AAN HAAR GEZIN SCHONK EN HAAR KINDEREN OPVOEDDE VOLGENS DE TRADITIES VAN HAAR GESLACHT"

Van haar acht kinderen die zij kreeg, werd een pastoor, twee kloosterzusters en een begin, drie zonen traden in het huwelijk en zetten het geslacht verder, wijs 1 zoon jong stierf. Dat de tradities werden voortgezet heeft geen betoog, daarvan getuigt de nog steeds bestaande Confrerie der V Geslachten.

7. "ONZE VADER WERKTE ZICH TOT EEN GROTE BROUWER OP. HET WAS EEN WIJS EN BEREKEND MAN, WAT OPVLIEGEND EN ZENUWACHTIG VAN AARD; MAAR OOK SNEL AFKOELEND. HIJ GELOOFDE STERK IN GOD EN HIELD VAN EER EN PLICHT. MAAR WANNEER IEMAND HEM IETS IN DE WEG LEGDE; DREEF HIJ KOPPIG ZIJN WIL DOOR EN GEBRUIKTE ALLE MIDDELEN IN ZIJN BEREIK OM IN ZIJN DOEL TE SLAGEN."

Vele van deze karaktertrekken zijn op zijn nakomelingen overgegaan.

8. "MOEDER NOEMDE HAAR MAN "CARLO EN STOND IN VERERING VOOR HEM. ZIJ ZOU HEM NOOIT HEBBEN TEGENGESPROKEN." HIJ NOEMDE HAAR "BARBKE" EN OMRINGDE HAAR MET GROTE TENDERHEID"

Misschien wijst het woord "Barbke" er op, dat zij kleiner was dan hij, wijs de verering en de tederheid op een gelukkig huishouden wijzen.

9. "VADER STOND LANGE JAREN IN DE REGENCE EN HIELP WIJS DE GEMEENTE BESTIEREN. HIJ WERD BIJ DE GROTE MANNEN VAN HET DORP GETELD, MAAR OOK IN DE STRAATRUZIE BETROKKEN."

Carolus Van Nerum werd inderdaad reeds van in 1724 als Gezworene in de Dorpsraad opgenomen en in 1733 tot Dorpsmeester verkozen. In 1734 werd hij voor het leven tot Schepen in de Regentie benoemd en zetelde in het Korps der Wethouders. Bovendien werd hij als grote brouwer in 1737 tot Hoofddecken van de Brouwersgilde gekroond. Door al deze functies had hij zich dank zij het Sweertshuys, tot een vooraanstaande ingezetene van Hoegaarden opgewerkt. De "straatruzie" duidt vermoedelijk op de dorpsruzie van 1749, omweille van het kasseien van de Pastorijstraat, waar hij woonde.

10. "ONZE VADER STIERF TE VROEG EN MOEDER HAD VEEL VERDRIET, MAAR ZIJ LEEFDE VERDER VOOR HAAR KINDEREN EN MAAKTE ONS DE BOODSCHAP VAN VADER OVER."

Carolus stierf in 1757, in de ouderdom van 68 jaar. Barbe was toen pas 57 jaar oud. Op dat ogenblik was nog geen enkele van hun kinderen getrouwd, zodat Carolus de wereld verliet, zonder zekerheid te hebben dat zijn stam zou voortgezet worden. Wellicht daarom had hij een boodschap nagelaten, namelijk de wens om een familierraad op te richten en in stand te houden. En het was uit deze boodschap dat in 1778 de gilde der Gulden Lelie ontstond. (zie FS blz. 74).

o o o

In 1727 kwam de tweede dochter uit het Sweertshuys tot trouwrijpheid. Het was de 25 jarige Marie Anne Sweerts (meter van 't begijntje Van Nerum).

Zij huwde te Hoegaarden in 1727 met Henricus Hoebancx uit Attenhoven, een rijke ^{molenaar} pachterszoon, verwant met de voorname geslachten Lowet de Wotrange en Hannoset.

De familie Hoebancx bezat ook van oudsher een erkend wapenschild (met zwaarden) en behoorde tot het Rooms-Katholiek geloof. Over de voorouders van Henricus Hoebancx is echter niets geweten, evenmin als over de keuze tot zijn opname bij het Sweertshuys. Door het teloor gegane archief van dit geslacht is er weinig of niets over deze stamouders bekend. Doch Henricus Hoebancx zal wel aan al de huwelijksvoorwaarden hebben voldaan, vermits hij een Sweertsdochter ten huwelijk kreeg en als compensatie erfgronden kreeg. Bovendien werd hij te Hoegaarden als brouwer ingesteld en in 1728 reeds als gezworene bij de Dorpsraad betrokken. In 1731 werd hij zelfs tot Dorpsmeester (ontvanger) verkozen en bleef tot aan zijn dood in 1752 de vertrouwensman van de Regentie.

De enige overlevering die bewaard bleef, komt eveneens van het begijntje Van Nerum, die overhaar meter en tante (en dit was Marie Anne Sweerts) het volgende verhaal heeft nagelaten :

- " Mijn moei (dat moet meter zijn) kwam tot staet en Heer-Nunk zocht haar een maet (levensgezel) maar Vader bracht haar ~~de~~ man (dit was Henricus Hoebancx) die naar 't Altaar leidde tante An (Marie Anne Sweerts) Hij gaf haar negen kindertjes (5 jongens en 4 meisjes) mooi als lieve vlindertjes zo leefden zij gelukkig en wijs altegaar in volle peys (vrede)

Wellicht kende Carolus Van Nerum (vader van 't begijntje Van Nerum) de familie Hoebancx uit Attenhoven, door de uitvoer van het bier naar het Land van Luik, waartoe ook Attenhoven behoorde, maar het was in elk geval weer Heer-Nunk (Deken Peeters) die alles beridderde.

1734 werd een hoogtejaar voor het Sweertshuys, want hun eerste zoon, de 21 jarige Servaes Sweerts zou te Hoegaarden in het huwelijk treden met zijn 31 jarige bloedverwant Angelina Sweerts uit de stamvertakking van Bost gesproten.

Zij was de oudste dochter van Sieur Antoon Sweerts, Griffier in de Regentie en van Domicella Elisabeth Van Herbergen, wonend in de Pastoorschoeve (het latere Arendsnest). Langs vaderskant stamde zij uit de eerbare geslachten Van Assche, Van Aerschot en Berthens, die geen verdere bewijsvoering vergden. Haar familie voerde een wapenblazoën (schuinkruis met balk) en stond als zeer Rooms-Katholiek en als trouwe onderdanen van de Luikse Prinsbisshop bekend. Zij voldeed aan al de voorwaarden door de Sweerts raad voorgeschreven.

Maar in tegenstelling met zijn twee zusters Barbe en Marie Anne, wiens huwelijk ondanks het grijntje "compensate" vanwege de bruidegoms voor ogen, toch wat men noemt "uit liefde" gebeurde, was dit van Servaes een "louter berekend huwelijk" om aan het Sweertshuys een topprestige te schenken. Servaes was immers de oudste zoon van Schepen en Meester -Brouwer Servatius Sweerts, Hoofddeken van de machtige en rijke Brouwersgilde, wyl Angelina de oudste dochter was van Griffier en Wethouder Antoon Sweerts, de grootste man van Hoegaarden. Bovendien behoorden zowel Antoon als Servatius tot de Sweertsraad, die vaste doelen nastreefde. Door dergelijk huwelijk zouden de grote grondbezittingen van beide families verenigd worden en in eigen geslachten blijven. En als bijzonderste punt, moest het griffierschap in handen van het Sweertshuys blijven en volgens de wil van Deken Peeters op Servaes Sweerts overgaan.

Antoon Sweerts stemde met deze bijkomende voorwaarde in en stond in 1734 zijn griffiersambt af aan zijn toekomstige schoonzoon.

Maar Angelina schijnt niet veel gevoeld te hebben voor een huwelijk met een man die 10 jaren jonger was dan zij en pas de 21 had bereikt. Doch haar vader en de Sweertsraad wilde het want reeds lang hadden zij onderling hun kinderen voor elkaar voorbestemd. En zo gebeurde het dan ook, want daar zorgde Heer-Nunk wel voor en juist geteld negen maanden en drie dagen na het huwelijk werd hun eerste kind geboren.

De "dotten" van beide families waren aanzienlijk en het echtpaar Sweerts - Sweerts vestigde zich in de Cruysblock, waar Servaes zelfs zijn eigen "paenhuys" (brouwerij) had. De Sweertsraad had zijn doel bereikt.

o o o

Een jaar later, namelijk in 1735 was het de 24 jarige Elisabeth Sweerys, voor wie een man diende gevonden. Doch hier verliep de zaak veel vlotter.

De 25 jarige Henricus Struys uit Houtem, zoon van Meester - Brouwer Jan Struys, behorend tot de "Edele Orde vanden Moutstock" werd als kandidaat aanvaard.

Zijn moeder Agnes Huybens was de dochter van Lambert Huybens, Kapelmeester te Houtem en van Margareta de Kinder en de kleindochter van Schepen Jan Huybens en van Margareta Bormans, allen aanverwante geslachten uit de vroegere Hoegaadse Vroedschap der XVIIe eeuw. *Na de dood van haar man (+ 1712) heeft zij met Brouwer Ewald Brouwer*

De familie Struys stond als "Eerzaam" en Rooms-Katholiek bekend en voerde een schild (met struisvogel). Zij waren grondbezitters en trouwe dienaars van het Luiks Bisschoppelijk gezag en voldeden in alle opzichten aan de gestelde huwelijksvoorwaarden van de Sweertsraad.

Het is niet moeilijk te gissen dat dit huwelijk binnen de kring van de Brouwersgilde werd "bedisseld", door de boezemvrienden ~~vader Sweerts~~ *Sweerts* en ~~vader Struys~~ *Struys*, natuurlijk met de zegen en de goedkeuring van Heer-Nunk, de man die alles te zeggen had in de uithuwelijking van de kinderen Sweerts.

En het viel hun ook niet moeilijk om Henricus Struys tot de rang van Notabele op te werken. In 1736 werd hij als Gezworene in de Dorpsraad opgenomen, in 1746 tot Borgemeester verkozen en vervolgens tot Schepen in de Regentie en Wethouder benoemd, om ten slotte tot Voorzitter van de Schepenbankte worden uitgeroepen.

En als laatste telg uit het Sweertshuys kwam Hubertus aan de beurt om te trouwen. Hij was amper 20 jaar oud, toen hij de 18 jarige Marie Anne Barbe Van Osmael uit Outgaarden naar het Altaar van St Gorgonius leidde, waar zijn broeder Henricus Sweerts de huwelijksnis celebreerde.

Zij was de dochter van Borgemeester Vincent van Osmael en van Gertrude Vandermolen, stammend uit de geslachten Renson, Petri, Michal en Neys en verwant met de families Le Brasseur, Nijs, Schepers en Rega, allen voornamelijk notabele brouwersgeslachten uit de streek.

Het geslacht Van Osmael voerde een wapenschild (met zwaan), was Rooms-Katholiek en had grondeigendommen, wel de voornaamste punten uit de huwelijksvoorwaarden. Haar "dot" zal dan ook wel evenredig zijn geweest.

Maar over dit echtpaar is meer bekend, namelijk een verhaal bewaard gebleven door hun kleindochter Elisabeth Sweerts (x Jean Henri Van Nerum), die het aan haar dochter Elisabeth Van Nerum (x Constant Vandertaalen) heeft voortverteld en door deze laatste in haar handschriften werd vermeld. Dit verhaal, gezien uit het standpunt van Elisabeth Sweerts en dat zeer belangrijke punten bevat waaruit veel te leren valt, vertalen wij uit het frans als volgt :

" Op 28 maart 1736 werd grootoom Henri Sweerts tot Pastoor ingehuldigd en celebreerde de H. Mis. Een groots en religieus feest greep bij deze gelegenheid plaats op 't Paradijs, (dit was de Paradijshoeve, woonst der Sweertsen). Daar werd het huwelijk besproken van grootvader Hubert Sweerts met onze grootmoeder (dit was Marie Anne Barbe Van Osmael). Alleen hun jeugdige ouderdom was een beletsel maar grootmoeder was in gezegende toestand gekomen. Deze zaak moest zo snel mogelijk worden geregeld, want toekomend jaar zou de 20ste verjaring worden gevierd door een groot feest, van de Schepenbenoeming en het Keurheerschap van onze stambader Servais Sweerts. En het waren Sieur Bernard Vandermolen (Schepen en Meester-Brouwer en ook oom van grootmoeder) en Sieur Antoine Le Brasseur (Schepen, Brouwer en schoonbroeder van grootmoeder) die ten goede spraken voor onze grootouders (Hubert Sweerts en M.A.B. Van Osmael). Zp werden twee harten, die elkaar als kind hadden gekend met elkaar verbonden en daaruit zijn wij allen uit liefde geboren. Later bleek echter dat grootmoeder een "fausse couche" heeft gehad."

In 1737 werd Hubertus Sweerts reeds als gezworene in de Dorpsraad opgenomen, waardoor vanaf nu de Geslachten alle teugels stevig in handen hadden en de Sweertsdynastie kon aanvangen. In 1755 zou hij zelfs tot Borgemeester worden verkozen en vervolgens als rekenplichtige optreden in de Dorspraad, zodat ook de gemeentefinantiën onder hun controle lagen. Het echtpaar Sweerts - Van Osmael vestigde zich te Rommerson en schoot er vruchtbare wortel, want zij kregen niet minder dan 10 kinderen.

Uit nog een andere kleine notitie van Elisabeth Van Nerum vernemen wij dat Hubertus Sweerts soms "un caractère contrariant et énoussé" had, wijs zij ook sprak van "la douceur et la bonté" van Marie Anne Barbe Van Osmael. Vinden wij deze karaktertrekken op bepaalde ogenblikken niet terug bij sommige van hun nakomelingen ?

(vervolgt met "de berekende huwelijken
bij de Geslachten")

ART. 493 : PETER- & METERSCHAP DER HOEGAARDSE KERKKLOKKEN

Ref. : Uit de schriften van Past. Heuysdens.

In de grote toeren van de St Gorgoniuskerk van Hoegaarden hingen 4 klokken en in het Kapittelorentje 2 klep-klokjes. De vier grote klokken werden tijdens de laatste wereldoorlog door de Duitsers geroofd en nooit weergevonden; hergoten in hun kanonfabrieken. Nochtans werden zij na de oorlog onder het Pastoraat van E.H. Heuysdens door nieuwe klokken vervangen. Laat ons deze oude en nieuwe klokken afzonderlijk beschrijven.

1. DE GROTE KLOK, genaamd "Euphrasie"

De oorspronkelijke grote klok werd gemaakt in het jaar 1363 en hergoten in de jaren 1628 onder Deken Houwen, in 1775 onder Pastoor Henricus Sweerts, behorend tot de V Geslachten, in 1833 en voor de laatste maal in 1836 onder Pastoor Jacobus Sweerts (V Geslachten).

Zij woog toen 1500 K^o en had een doorsnede van 1,36 m.

Als opschrift droeg zij in het latijn : "Ik loof de ware God, ik roep het volk bijeen, ik verdrijf de wind, ik beweën de doden, verjaag de pest en luister de feestelijkheden op".

Er stond een kruisbeeld op en een heilige met mijter en staf. De hergieting van 1836 gebeurde door A. & G. Gaulard, vader & zoon.

De wijding gebeurde door de Deken van Tienen, Eerw. Heer Van Rosse en bij de doopakte traden als peter en meter op : Henri Joseph Paillet, latere Burg. van Hoegaarden en zijn echtgenote Euphrasie Viré (behorend tot de V Geslachten).

Zowel Pastoor Jacobus Sweerts als de peter en de meter, maakten in de Geslachten deel uit van de gilde der Groene Klaver, zodat de grote klok "Euphrasie" in de familiekring vaak de "klaverklok" werd genoemd. En wanneer zij luidde werd in deze gilde gezegd "Kom kindertjes, God roept de klavertjes op."

De nieuwe klok van na de oorlog werd toegewijd aan Christus, de Goddelijke Zaligmaker en kreeg de naam van "Salvator". Zij woog 1575 K° en droeg hetzelfde opschrift als "Euphrasie".

De nieuwe peter was Burgemeester Michel Girouille en de meter Mevr. We. Sylvie Vandermolen-Pirard.

2. DE St GORGONIUSKLOK

Zij werd gegoten door A.D. Vanderschot, de oudere uit Leuven in 1869 onder het Pastoorschap van E.H. Joannes Decoster en woog 1000 K° met een doorsnede van 1,20 m.

Er was een Romeinse soldaat op afgebeeld die de Heilige Gorgonius gelijkt, patroonheilige van de Parochie Hoegaarden. Haar peter en meter waren : Louis Alexander Putzeys, Burgemeester van Hoegaarden en zijn echtgenote Rosalie Dumont, behorend tot de gilde der Groene Klaver in de schoot der V Geslachten.

De nieuwe klok gegoten door de firma Shogers-Causard uit Tallin bij Rochefort in 1947, werd onder het Pastoorschap van E.H. Heuysdens gewijd door Mgr. Everaert, Vicaris Generaal van Zijne Eminentie de Kardinaal op 27 sept. 1947.

De nieuwe peter was Jean Marie Lowet-Oury (V Geslachten, gilde van de Groene Klaver) wjl. als meter optrad Mevr. Maria Lories.

Deze klok werd toegewijd aan de gedachtenis der soldaten en burgers, gestorven tengevolge van de oorlog 40/45 en vertoonde het beeld van St Gorgonius, op dezelfde wijze als de oude klok. Zij woog 1150 K°.

3. DE ODWINUSKLOK

De oorspronkelijke klok werd gegoten in het jaar 1300 en hergoten in de jaren 1758 door A. Vanderghelyn onder het Pastoorschap van Henricus Sweerts (V Geslachten) en nogmaals hergoten in het jaar 1853 door Severius Van Aerschodt en Felix Vanespen, onder Pastoor J.B. Deelen.

De inwijding gebeurde op 11 Juli 1853 door Deken Decart uit Tienen. Rond de benedenrand bevond zich de afbeelding der XII Apostelen en bovenop het beeld van de Heilige Odwinus.

Maar ook deze klok werd door de Duitse horden gestolen en in 1947 hernieuwd, ter gedachtenis van de soldaten tijdens de oorlog 14/18 gesneuveld. Past. Heuysdens moet wel een goede Vaderlander geweest zijn, om hen niet te vergeten die hun bloed schonken voor het Land.

Het peter- en meterschap werd opgenomen door Prosper Stockmans, Voorzitter der Kerkfabriek en Mevr. Adrienne Mattheessens - Debroeck.

De nieuwe Odwiniusklok woog 945 K°.

Wij vergaten echter de namen te vermelden van peter en meter der oude klok. Dit waren Henricus Michiels en zijn vrouw Maria Francisca Geerds.

4. DE KLEINE KLOK "O.L.V. van Lourdes"

Gegoten in 1303; hergoten in 1758 onder Pastoor Henricus Sweerts (V Geslachten), in 1833 en in 1839 onder Pastoor Jacobus Sweerts (V Geslachten). Zij woog toen 740 K^o en had een doormeter van 1,64 m. Haar naam was "Henricus - Josephus"

De hergitingen van 1833 en 1839 gebeurden door A.L. Vanaerschodt - Vandergheyn te Leuven.

Haar peter en meter waren : Servais Coenegras (Beschermer der Confrerie van de V Geslachten) en zijn vrouw Marië Catherine Meugens.

De nieuwe klok werd toegewijd aan O.L.V. van Lourdes en woog 675 K^o. Zij werd gegoten in 1947 door de firma Slegers-Causard uit Tellin bij Rochefort.

De plechtige inwijding geschiedde op 27 sept. 1947 door Mgr. Everaert, Vicaris Generaal van Zijne Eminentie de Kardinaal. De doopheffers waren : De vroegere Pastoor Karel Verhoeven en Mevr. Maria Vandermolen-Goossens.

5. De Kleine klokken uit de Kapitteltoren

Deze werden door de Duitsers niet gestolen, omdat zij in 1940 niet op inventaris werden genomen.

Een van deze klokjes werd in 1758 gemaakt door Andreas Vandergheyn, onder het Pastoorschap van Henricus Sweerts (V Geslachten) en de andere werd hergoten te Leuven in 1907 door Felix Vanaerschot, onder Pastoor Van Gucht. Zij droeg de naam van St Michiel.

CONFRERIEVERGADERING VAN 29 NOV. 1980

Met een drievoudige askslag opende de Hoofddeken de Confrerievergadering der V Geslachten van Hoegaarden, die plaats greep in het Nieuwhuys-Museum. Volgende punten stonden op de dagorde :

1) Leden-effektief 1980

In 1980 hernieuwden 78 gezinnen hun trouw aan de Confrerie, teweten 40 bij de Gulden Lelie (status-quo), 14 bij de Groene Klaver (-1), 4 bij de Zwaardgilde (+1), 4 bij de Merelgilde (+1), 5 bij de Neerhemstammen (-1) en 11 bij de sympathisanten (-4). Dit betekent dat ongeveer 170 personen tot de Confrerie behoren.

Van de 62 gezinnen (afstammelingen uit de Geslachten) wonen er 29 te Hoegaarden (hetzij 48 %),wijl er 14 (hetzij 22 %) franssprekenden bij zijn.

De verschillende stammen worden verzocht hun effektief voor 1981 op te drijven.

2) Het Familie-archief

De opstelling van de lange en moeilijke inventaris van het familie-archief der V Geslachten is aan de gang, wíl ook het fotocopiëren van een eerste dokumenten beeindigd is. De nodige richtingen zullen worden opgesteld, opdat de archiefstukken in geen verkeerde handen zouden belanden en steeds kunnen ten goede komen aan de nakomelingen uit de Geslachten.

3) Verzusteringskomiteit

Op initiatief van het Nieuwhuys-Museum zal een Vast verzusteringskomiteit "Rumigny-Hoegaarden" worden opgericht, waartoe elke Hoegaardse vereniging die zijn loyale medewerking wenst te verlenen, kan toetreden.

De Confrerie der V Geslachten is de eerste vereniging die tot de toetreding besloot en duidde als afgevaardigden aan : "Brigitte Sweerts (Groene Klaver), Marcel Joseph (Zwaard) en Arthur Van Nerum (Gulden Lelie)!"

4. Activiteiten voor 1981

De Museumstand der V Geslachten zal worden omgevormd tot een vaste stand "Rumigny-Hoegaarden" met Gravin Alpaidis en Hoegaarden 1000 als hoofdthema.

De Confrerie heeft besloten deel te nemen aan de middeleeuwse feesten te Rumigny op 7 juni 81, evenals aan de ontvangst van Rumigny te Hoegaarden in september 81.

Op 31 Okt. 81 zal de Confrerie de 20ste verjaring gedenken van de heroprichting der Gulden Lelie en het 10 jarig bestaan vieren der wedergeboorte van de Confrerie.

Bij deze gelegenheid zal hulde worden gebracht aan een historisch huis der voorouders, wijs het boek "De Pastoors van Hoegaarden" zal worden uitgegeven.

En ten slotte zal de Confrerie ook de tentoonstelling bewerken over "De laatste wilsbeschikkingen van een Hoegaardier".

5) Genealogische afstammingsattesten.

Elk lid der Geslachten heeft recht op een gewettigd genealogisch attest, waaruit zijn afstamming uit de V Geslachten van Hoegaarden blijkt.

Wie nog niet in het bezit is van dergelijke akte, kan hiertoe zijn aanvraag richten aan het Sekretariaat, Maquisstraat 44 te 1140 Brussel. Hetzelfde geldt voor dubbels van verloren gegane attesten.

TE BEGEVEN STUDIEBEURZEN .

=====

Volgende familiale studiebeurzen zijn vrij :

- 1) een beurs van 6.000 fr. voor de wetenschappen en de geneeskunde
- 2) een beurs van 6.000 fr. voor de handels- en consulaire wetenschappen
- 3) een beurs van 6.000 fr. voor de middelbare studiën.

Voorwaarden : afstammen uit de Geslachten, met uitzondering van degene die door de testamentbepalingen van de stichter zijn uitgesloten en voldoen aan de voorwaarden van de Provinciale Studiebeurzencommissie.

Voor alle verdere inlichtingen zich dringend wenden tot het Sekretariaat : Maquisstraat 44 te 1140 Brussel.

Nota : Bij meerdere aanvragen van gerechtigden voor een en dezelfde beurs, komen de meest behoeftigen in aanmerking.

LIDMAATSCHAP EN FINANTIELE TOESTAND

Tot op heden einde april 1981, ziet de hernieuwing van het lidmaatschap er uit als volgt :

- bij de Gulden Lelie : 25 gezinnen
- bij de Groene Klaver : 11 gezinnen
- bij de Merelgilde : 1 gezin
- bij de Zwaardgilde : 4 gezinnen
- bij de Neerhoms : 3 gezinnen
- bij de sympathis. : 7 gezinnen

In totaal maakt dat 51 gezinnen, dus nog 27 achterstalligen tegenover verleden jaar.

Wie zijn bijdrage voor 1981 nog niet heeft laten worden, wordt verzocht dit zo snel mogelijk te willen regelen.

Het jaar 1980 werd besloten met een overdracht van : 3.641 fr. naar 1981.

De inkomsten waren : 21.363 fr. en de uitgaven 17.720 fr.

Op dit ogenblik (einde april 1981) bedraagt het inkas 14.341 fr., bijgevolg een gezonde financiële toestand.

ALGEMENE VERGADERING

=====

De Confrerie zal in algemene vergadering bijeen komen in het Nieuwhuys-Museum te Hoegaarden op zaterdag 23 mei te 17 uur. Alle nakomelingen uit de Geslachten worden verzocht deze bijeenkomst te willen bijwonen.

De Geslachten leven meer dan ooit krachtig verder.